

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

**VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA**

Podgorica, 18. 12. 2022.

Predmet: Primjedbe, predlozi i sugestije na tekst Nacrta zakona o javnom medijskom servisu Crne Gore

Veza: Javna rasprava o Nacrtu zakona o javnom medijskom servisu Crne Gore

Poštovani/e,

U skladu sa pozivom na javnu raspravu koje je Ministarstvo kulture i medija objavilo u vezi sa Nacrtom zakona o javnom medijskom servisu Crne Gore, Centar za građansko obrazovanje (CGO) dostavlja primjedbe, predloge i sugestija na navedeni tekst.

CGO kao **pozitivno** ističe pooštavanje uslova za izbor generalnog direktora, kao i preciziranje potencijalnog sukoba interesa, zatim unaprjeđenje kriterijuma za izbor članova Savjeta iz NVO u dijelu referenci samih NVO, a posebno je važan dio oko obezbjeđenja sudske zaštite u slučajevima razriješenja člana Savjeta, što do sada nije bio slučaj.

Međutim, **CGO je na poziciji da Savjet RTCG ne treba koncipirati kao glomazan, jer to nije način da se obezbijedi pluralizam stavova, ali jeste pristup koji može dodatno usložiti i funkcionisanje ovog tijela i stvoriti uvjerenje da svaka društvena grupacija treba da ima svog predstavnika čime se ograničava efektivnost Savjeta. Takođe, neprimjereno je da lična svojstva kandidata presuđuju prilikom izbora a ne profesionalne reference. Konačno, obesmišljava se čitav Nacrt zakona ukoliko se odmah po njegovom usvajanju ne pristupi izboru novih rukovodnih organa RTCG-a.**

Slijede preciznija objašnjenja.

.....

Član 31 Nacrta Zakona o javnom medijskom servisu Crne Gore

Kandidate za članove Savjeta predlažu:

- 1) *univerziteti u Crnoj Gori, za dva člana;*
- 2) *Crnogorska akademija nauka i umjetnosti i Matica crnogorska, za jednog člana;*
- 3) *nacionalne ustanove kulture i nevladine organizacije iz oblasti kulture, za jednog člana;*
- 4) *Privredna komora Crne Gore i udruženje poslodavaca koje je zastupljeno u Socijalnom savjetu, za jednog člana;*
- 5) *nevladine organizacije iz oblasti medija, osim udruženja emitera, za jednog člana;*
- 6) *nevladine organizacije iz oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda, koje se bave ostvarivanjem i zaštitom: nacionalne, rodne i ukupne ravnopravnosti; prava na zdravu životnu sredinu; prava potrošača; prava lica sa invaliditetom ili prava na obrazovanje i socijalnu zaštitu, za dva člana;*
- 7) *sindikati koji su zastupljeni u Socijalnom savjetu, za jednog člana;*
- 8) *Crnogorski olimpijski komitet i Crnogorski paraolimpijski komitet, za jednog člana;*
- 9) *Advokatska komora Crne Gore, za jednog člana.*

Tel: +382 20 228 479
Fax: +382 20 228 499

info@cgo-cce.org
www.cgo-cce.org

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96
81000, Podgorica, Crna Gora

www.facebook.com/cgo.cce

www.twitter.com/CGOCCE

www.instagram.com/cgo-cce

www.linkedin.com/cgo-cce

www.youtube.com/user/cgocce

Lice koje je predloženo za člana Savjeta ne mora biti iz reda ovlašćenog predlagača.

Predlagači iz stava 1 tačke 2, 3, 4, 5, 7 i 8 ovog člana mogu zajedno ili odvojeno predložiti po jednog kandidata za člana Savjeta.

Predlagači iz stava 1 tačke 1 i 6 ovog člana mogu zajedno ili odvojeno predložiti po dva kandidata za članove Savjeta.

Kandidate za članove Savjeta predlažu nadležni organi upravljanja pravnih lica iz stava 1 tačke 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 ovog člana, u skladu sa njihovim statutima.

Ako predlagači iz stava 1 tač. 1, 2, 4 i 8 ovog člana podnesu odvojene predloge, razmatraće se predlog predlagača prema redosljedu ovih predlagača, a ako taj predlog ne ispunjava propisane uslove razmatraće se predlog narednog predlagača.

U slučaju iz stava 7 ovog člana, u narednom postupku imenovanja Savjeta, ovlašćeni predlagači mijenjaju mjesto.

Predlog koji sadrži veći broj kandidata od broja utvrđenog u st. 4 i 5 ovog člana neće se razmatrati.

Ako predlagači iz stava 1 tač. 3, 5 i 6 ovog člana podnesu više odvojenih predloga, razmatraće se onaj koji ima podršku najvećeg broja ovlašćenih predlagača koji su ispunili uslove utvrđene ovim zakonom.

Prijedlog/komentar:

CGO je na stanovištu da se ovaj član ne mijenja u odnosu na odredbe iz važećeg Zakona. Naime, važeći Zakon omogućava pluralizam i nije uvjerljiva argumentacija da se dobija nova vrijednost uvećanjem broja članova Savjeta RTCG i promjenom njegove strukture. Takođe, dovoljno je da univerziteti imaju jednog predstavnika, kako je to bio slučaj i do sada. Dalje, nejasno je zašto bi Advokatska komora mogla da kandiduje predstavnika u Savjetu RTCG, a ne recimo neka druga strukovna udruženja, poput Ljekarske komore, Notarske komore, itd. Povećanje broja članova Savjeta RTCG može biti i predmet povećanog neprimjerenog političkog uticaja i različitih trgovina, a što ne može doprinijeti unaprijeđenju rada Savjeta.

Na okruglom stolu, u organizaciji Ministarstva kulture, koji je održan 5. decembra 2022. na Cetinju, a koji je bio dio javne rasprave o medijskim zakonima, predstavnik Srpske pravoslavne crkve (SPC) dao je prijedlog i da vjerske zajednice imaju člana Savjeta RTCG. Crna Gora je Ustavom definisana kao sekularna država, pa je minimalno očekivanje i da će Vlada poštovati to ustavno određenje u odnosu na javni medijski servis, a posebno u multietničkom i multikonfensionalnom društvu kakvo je crnogorsko, a koje je dodatno opterećeno i snažnom i opasnom polarizacijom, i u kojoj sve vjerske zajednice moraju imati ista prava.

.....

Član 40 Nacrta Zakona o javnom medijskom servisu Crne Gore

Radno tijelo Skupštine dužno je da, u roku od 15 dana od dana isteka roka za dostavljanje predloga, objavi listu blagovremenih i potpunih predloga kandidata za članove Savjeta, na način na koji je objavljen javni poziv.

Ako predlagači za člana Savjeta iz člana 31 stav 1 tač. 3, 5 i 6 ovog zakona podnesu više odvojenih predloga, radno tijelo će utvrditi predlog kandidata za člana Savjeta iz ovih kategorija na osnovu broja ustanova, odnosno nevladinih organizacija koje su podržale kandidaturu.

Ako predlagači za člana Savjeta iz člana 31 stav 1 tač. 1, 7 i 9 podnesu više odvojenih predloga, radno tijelo će utvrditi predlog kandidata za člana Savjeta iz ovih kategorija na osnovu sljedećih kriterijuma:

1) biografije i iskustva u: zaštiti slobode medija i izražavanja, poštovanju demokratskih načela i vladavine prava, izgradnji i unapređenju građanskog društva, poštovanju vrijednosti multikulturalizma i socijalne različitosti, razvoju civilnog društva, odbrani ljudskih prava i sloboda, promociji kulture, nauke i umjetnosti;

2) intervjuja na osnovu kojeg se može utvrditi da kandidat posjeduje relevantna znanja o vrijednostima i značaju javnih emitera za razvoj demokratskog društva, međunarodnim standardima iz oblasti javne radiodifuzije, evropskim načelima slobode izražavanja, kao i vizije razvoja RTCG u kontekstu digitalnog društva i lične inovativnosti i doprinosa koji može pružiti u ostvarivanju misije RTCG.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, u slučaju da dva ili više kandidata imaju podršku istog broja ovlašćenih predlagača, u predlog liste uvrstiće se kandidat:

1) koji ima duže radno iskustvo u potrebnom nivou kvalifikacije obrazovanja, iz oblasti koje su relevantne za obavljanje djelatnosti RTCG;

2) koji je pripadnik manje zastupljenog pola na listi kandidata za imenovanje članova Savjeta Agencije, u cilju ostvarivanja principa rodne ravnopravnosti i

3) koji je pripadnik manjinskih grupa (LGBTQ+, rasa i drugi osnovi).

Radno tijelo će, u roku od 40 dana od dana isteka roka za dostavljanje predloga, utvrditi predlog liste kandidata za imenovanje članova Savjeta, izvršiti javno predstavljanje kandidata sa predložene liste i kvalifikacije kandidata objaviti na sajtu Skupštine.

Predlog liste kandidata za imenovanje članova Savjeta, sa obrazloženjem i izvještajem o sprovedenom postupku za imenovanje članova Savjeta, radno tijelo dostavlja Skupštini na odlučivanje.

Prijedlog/komentar:

Briše se točka 2 i 3, u okviru stava 4, pa bi navedeni član glasio:

Radno tijelo Skupštine dužno je da, u roku od 15 dana od dana isteka roka za dostavljanje predloga, objavi listu blagovremenih i potpunih predloga kandidata za članove Savjeta, na način na koji je objavljen javni poziv.

Ako predlagači za člana Savjeta iz člana 31 stav 1 tač. 3, 5 i 6 ovog zakona podnesu više odvojenih predloga, radno tijelo će utvrditi predlog kandidata za člana Savjeta iz ovih kategorija na osnovu broja ustanova, odnosno nevladinih organizacija koje su podržale kandidaturu.

Ako predlagači za člana Savjeta iz člana 31 stav 1 tač. 1, 7 i 9 podnesu više odvojenih predloga, radno tijelo će utvrditi predlog kandidata za člana Savjeta iz ovih kategorija na osnovu sljedećih kriterijuma:

1) biografije i iskustva u: zaštiti slobode medija i izražavanja, poštovanju demokratskih načela i vladavine prava, izgradnji i unapređenju građanskog društva, poštovanju vrijednosti multikulturalizma i socijalne različitosti, razvoju civilnog društva, odbrani ljudskih prava i sloboda, promociji kulture, nauke i umjetnosti;

2) intervjua na osnovu kojeg se može utvrditi da kandidat posjeduje relevantna znanja o vrijednostima i značaju javnih emitera za razvoj demokratskog društva, međunarodnim standardima iz oblasti javne radiodifuzije, evropskim načelima slobode izražavanja, kao i vizije razvoja RTCG u kontekstu digitalnog društva i lične inovativnosti i doprinosa koji može pružiti u ostvarivanju misije RTCG.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, u slučaju da dva ili više kandidata imaju podršku istog broja ovlašćenih predlagača, u predlog liste vrstiče se kandidat **koji ima duže radno iskustvo u potrebnom nivou kvalifikacije obrazovanja, iz oblasti koje su relevantne za obavljanje djelatnosti RTCG.**

Radno tijelo će, u roku od 40 dana od dana isteka roka za dostavljanje predloga, utvrditi predlog liste kandidata za imenovanje članova Savjeta, izvršiti javno predstavljanje kandidata sa predložene liste i kvalifikacije kandidata objaviti na sajtu Skupštine.

Predlog liste kandidata za imenovanje članova Savjeta, sa obrazloženjem i izvještajem o sprovedenom postupku za imenovanje članova Savjeta, radno tijelo dostavlja Skupštini na odlučivanje.

Davanje prednosti kandidatu zbog pripadnosti manje zastupljenom polu ili manjinskoj grupi (LGBTQ+, rasa i drugi osnovi) je neutemeljeno u ovom slučaju, a može voditi diskriminaciji po više osnova. Na primjer, otkrivanje seksualne orijentacije mora biti stvar ličnog izbora, a uloga medija u demokratskom društvu je da stvaraju klimu koja otklanja prepreke za donošenje takve odluke. Pri tome, ideja sadržana u nacrtu Zakona ne ostvaruje principe pozitivne diskriminacije jer nije usmjerena na LGBTQ+ zajednicu u cjelini već samo na one koji su spremni da javno deklarišu svoju seksualnu orijentaciju. U situaciji kada dva ili više kandidata imaju podršku istog broja ovlašćenih predlagača najobjektivniji pristup je da bude izabran kandidat sa dužim radnim iskustvom u datoj oblasti.

Član 67, 68, 69 Nacrta Zakona o javnom medijskom servisu Crne Gore

Prijedlog/komentar:

Sva tri člana nacrta Zakona treba promijeniti u cilju novog izbora članova Savjeta RTCG-a, a shodno tome i Generalnog direktora RTCG-a imajući u vidu nova zakonska rješenja.

Naime, novi zakonski tekst unosi nove kriterijume u vidu kvalifikacija i radnog iskustva članova Savjeta, kao i nova pravila za NVO kao predlagače, pa je nelogično da se odmah po usvajanju Zakona ne pokrenu postupci izbora novih rukovodećih organa u RTCG-u, a naročito imajući u vidu da jedan dio aktuelnog menadžmenta ne ispunjava uslove koje se predviđaju predloženim izmjenama zakona. Ukoliko se ovo ne uskladi u značajnom se obesmišljavaju zakonske odredbe koje donosi Nacrt u dijelu koji se odnosi na rukovodna tijela RTCG-a, a samim tim i svjesno i direktno usporava proces transformacije RTCG u istinski javni servis. Nema uvjerljivog obrazloženja da se na primjenu ovih zakonskih odredbi čeka nekoliko godina, kako bi istekao mandat postojećim članovima.

